Vzdelávacia oblasť:
Jazyk a komunikácia
SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

1. Charakteristika predmetu

Slovenský jazyk a literatúra ako učebný predmet na konzervatóriu nadväzuje na učivo základnej školy, pričom ho rozširuje a prehlbuje. Má kľúčové miesto v systéme učebných predmetov, pretože jeho zvládnutie je predpokladom pre dosahovanie dobrých výsledkov v iných sférach života. Vedomosti a zručnosti, ktoré žiaci získajú v tomto predmete, sú zamerané na formovanie osobnosti žiaka v snahe dosiahnuť vnútorne bohatú individualitu, schopnú vysokého stupňa sebauvedomenia, kultúrnu osobnosť, ktorá dokáže pochopiť svet v jeho celistvosti a rôznorodosti.

Obsah predmetu sa člení na dve základné zložky - jazykovú a literárnu časť.

Zmyslom jazykovej zložky predmetu je rozvoj poznávacích a rečových kompetencií žiaka. Výučba sa orientuje viac do praktickej roviny so zameraním na rečové zručnosti, postupné skvalitňovanie jazykového prejavu, porozumenie významu obsahu informácie a spracovania obsahu do zmysluplnej podoby. Žiak sa učí verejne prezentovať texty, reprodukovať umelecké i vecné texty. Pozornosť sa venuje aj problematike jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi. Analýza textov je východiskom pre tvorbu vlastných textov. Žiak sa tiež učí používať odbornú literatúru, encyklopédie, slovníky ako zdroj informácií. Vyučovací proces je zameraný tak, aby žiak dokázal komunikovať so zreteľom na komunikačnú situáciu, v ktorej sa vyskytuje.

Podstatou literárnej zložky predmetu rozvíjanie čitateľských a interpretačných zručností, čo sa spája s osvojovaním základných teoretických poznatkov o literárnom umení i celkové vedomosti žiakov o slovenskej a svetovej literatúre. Dôraz sa kladie na poznanie modernej, najmä súčasnej literatúry, na pochopenie umeleckého a filozoficko-etického prínosu staršej literatúry, uvedomenie si rozvoja literárnej tvorivosti nášho národného písomníctva. Žiak sa učí hodnotiť literárne dielo aj s prihliadnutím na dobovú estetiku, vyjadrovať svoj názor, interpretovať ho zo svojho subjektívneho pohľadu. Úlohou vyučovania literárnej výchovy je naučiť čítať umelecké diela vypestovať schopnosť a zručnosť, spájať kognitívne a nonkognitívne činnosti a faktory a v spojení krásna a myslenia odhaliť v poznávacom procese vlastnú tvorivosť. Žiak má chápať literatúru nielen ako umenie, ale má prispievať k jeho vývinu, schopností, sebabavyjadrenia, sebarealizácii.

Pri výbere učiva sme sa zamerali na možnosť jeho aplikácie v ostatných predmetoch vzhľadom na umelecký typ školy (dejiny hudby, náuka o hudbe, estetika, dejepis, náuka o spoločnosti, etická výchova/náboženská výchova).

Metódy, formy a prostriedky vyučovania slovenského jazyka a literatúry majú stimulovať rozvoj poznávacích schopností žiakov, podporovať ich cieľavedomosť, samostatnosť a tvorivosť. Uprednostňované sú také stratégie vyučovania, pri ktorých žiak aktívne zasahuje v procese výučby, má možnosť spolurozhodovať a spolupracovať. Výchovné a vzdelávacie stratégie

napomôžu rozvoju a upevňovaniu kľúčových kompetencií žiaka. Povinnosťou učiteľa je žiakov motivovať, povzbudzovať a viesť ich k čo najlepším výkonom. V tomto predmete budeme rozvíjať a skvalitňovať kľúčové kompetencie komunikatívne a sociálno-interakčné, interpersonálne a intrapersonálne, zručnosti tvorivo riešiť problémy a využívať informačné technológie. Pri výučbe využívame formu výkladu, riadeného rozhovoru, prácu s interaktívnou tabuľou, prácu s textovými materiálmi (učebnicami, textami rôzneho charakteru – vecného i umeleckého), projekciu vybraných obrazových, zvukových a filmových ukážok, skupinovú prácu, projektové vyučovanie, prezentáciu individuálnej aj skupinovej práce.

Hodinová dotácia predmetu slovenský jazyk a literatúra je vo všetkých ročníkoch (1. – 4.) tri hodiny týždenne (99 hodín ročne, v 4. ročníku je dotácia zo Školského vzdelávacieho programu navýšená o hodinu na 117 hodín ročne). Časové rozloženie medzi obe zložky je vyrovnané, teda časová dotácia pre jednotlivé zložky predmetu (jazyk a literárna výchova) je rozdelená v pomere 1:1.

Od školského roku 2012/2013 sme zmenili koncepciu vyučovania literárnej výchovy zo žánrovej na kombinovanú literárnohistoricko-žánrovú podľa učebníc A. Polakovičovej a kol.

2. Ciele predmetu

Jednotlivé zložky vyučovacieho predmetu slovenský jazyk a literatúra plnia svoje špecifické ciele.

Jazyková zložka predmetu
Žiak má:
- interpretovať texty (hovorené a písané) formulovaním podstaty obsahu textu a jeho funkcie vo forme kľúčových slov a konspektu;
- samostatne študovať z odborných kníh a časopisov, efektívne využívať rámcové časti knihy;
- pracovať s jazykovými normatívnymi príručkami a zvyšovať svoju jazykovú kultúru výrazne, plynulo čítať bez prípravy primeraný text – odborný, publicistický, umelecký;
- využívať vo vyučovacom procese vlastné záznamy pri tvorbe vlastných textov (napr. referát, úvaha);
- vhodne uplatňovať vo svojich prejavoch logickú nadväznosť a komunikatívnu funkčnosť slov a viet, gramatickú správnosť, spisovnosť;
- ovládať a používať odbornú jazykovú terminológiu, taktiež základné pojmy z jednotlivých rovín;
- vedieť sa vyjadrovať vhodne, výstižne, kultivovane, gramaticky správne, v súlade s funkciou prejavu a komunikatívnou situáciou – vo forme hovorenej a písanej;
- uplatňovať v hovorených prejavoch výraznú artikuláciu, spisovnú výslovnosť, prozodické vlastnosti reči;
- vhodne a správne uplatňovať v písaných prejavoch odseky a interpunkciu, dodržiavať pravopisnú normu;
- tvoriť rozličné druhy textov v ústnej a písomnej forme v súlade s funkčnými jazykovými štýlmi a slohovými postupmi;

- aplikovať poznatky a zručnosti nadobudnuté pri vyučovaní slovenského jazyka v ostatných učebných predmetoch a naopak;
- chápať a používať jazyk ako dôležitý znak národnej aj individuálnej kultúry, ako znakový systém, ako prostriedok s rozličnými funkciami: kognitívnou (poznávacou), komunikatívnou (dorozumievacou) a expresívnou (výrazovou).

Literárna výchova
Žiak má:
- získať a upevniť si schopnosť medziľudského porozumenia a prirodzenej komunikácie;
- osvojiť si schopnosť vcítiť sa do vnútorného života iných, chápať potreby iných, myslenie, cítenie a konanie, naučiť sa identifikovať s vlastnými skupinami, zbavovať sa pocitu nepriateľstva, predsudkov;
- vytvoriť si individuálny hodnotový systém, ktorý rešpektuje relatívne trvalé a celospoločenské hodnoty, naučiť sa kriticky hodnotiť javy okolo seba, vedieť si obhájiť svoje stanovisko za pomoci argumentov;
- osvojiť si postupne logicko-myšlienkové operácie, a to najmä reprodukciu, porovnávanie a analógiu, klasifikáciu, analýzu a syntézu, indukciu a zovšeobecňovanie;
- rozvíjať svoju schopnosť tvorivo interpretovať osvojené myšlienky a produkovať vlastné;
- naučiť sa správne, výstižne a v prípade potreby aj esteticky účinne vyjadrovať svoje myšlienky, postoje a názory ústne i písomnou formou;
- osvojiť si základné literárnovedné pojmy a na výbere najvýznamnejších slovenských a svetových autorov a literárnych diel sa oboznámiť s modelom vývinu umenia a umeleckej literatúry;
- naučiť sa čítať umelecké dielo s kritickým odstupom, nadhľadom a získať schopnosť spojiť spontánnu analýzu diela s emocionálnym prežívaním textu;
- naučiť sa chápať ideovú a umeleckú intencionalitu diela uvedomením si štylistickej a kompozičnej organizácie textu ku komplexnej estetickej pôsobnosti diela;
- osvojiť si zručnosť používať pri následnej analýze a hodnotení umeleckého diela poznatky z dejín a teórie dejín literatúry;
- naučiť sa používať metódy analýzy a interpretácie básnických, prozaických a dramatických diel tak, aby sa emocionálny zážitok pri následnej analýze nestrácal, ale skôr prehĺbil;
- naučiť sa chápať umelecké dielo ako znak a vidieť ho ako štylizovaný model skutočnosti, v ktorom sa okrem súdobej reality odráža aj celý autorský subjekt, jeho myslenie, emocionalita a kultúrna začlenenosť.

Výchovné a vzdelávacie stratégie
Vo vyučovacom predmete slovenský jazyk a literatúra využívame pre utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

Komunikatívne a sociálno-interakčné spôsobilosti
Žiak si osvojuje túto kompetenciu prostredníctvom nasledovných činností:

- sprostredkovanie informácie vhodným spôsobom (video, text, hovorené slovo...) tak, aby si všetci vzájomne porozumeli;
- riešenie rozmanitých komunikačných, spoločenských a pracovných situácií a zvolenie komunikatívnej stratégie adekvátnej komunikačnému zámeru, podmienkam a normám komunikácie;
- vyjadrenie alebo formulovanie (jednoznačne) vlastného názoru a záveru;
- používanie vhodných jazykových prostriedkov (zvukové , verbálne, neverbálne, rečovú etiku) a reagovanie na vopred nenacvičenú situáciu;
- kritické hodnotenie informácie (časopis, internet);
- správna interpretácia získaných faktov, vyvodzovanie záverov.

Interpesonálne a intrapersonálne spôsobilosti

Žiak si osvojuje túto kompetenciu prostredníctvom nasledovných činností:
- uplatňovania práce v kolektívne a v priateľskej atmosfére;
- rozvíjanie pocit zodpovednosti za seba a spoluzodpovednosti za prácu v kolektíve;
- hodnotenie a rešpektovanie svojej vlastnej práce a práce druhých;
- vyjadrenie vlastného čitateľského zážitku a zdôvodnenie jeho prínosu pre svoj život;
- prostredníctvom recepcie a interpretácie ukážok z umeleckých a literárnych diel poznávať život v jeho komplexnosti, prostredníctvom príbehov a životných situácií zobrazených v umení poznávať aj seba samého.

Schopnosti riešiť problémy

Žiak si osvojuje túto kompetenciu prostredníctvom nasledovných činností:
- používanie postupov a jazykových prostriedkov (zvukové, lexikálne, gramatické) jednotlivých jazykových štýlov, vytváranie kultivovaného súvislého jazykového prejavu na nepripravenú tému, adekvátne jazykové reagovanie v konkrétnej situácii;
- osvojovanie si schopnosti porozumenia menej frekventovaným javom a vedieť ich používať;
- získavanie informácií z prečítaného a vypočutého textu (určiť hlavnú tému alebo myšlienku textu, rozlíšiť základné a vedľajšie informácie), dokázať text zaradiť do niektorých z funkčných jazykových štýlov;
- vyhľadávanie informácií všeobecného a odborného charakteru, pracovať s príručkami a slovníkmi;
- korigovanie nesprávneho riešenia problému;
- posudzovať, porovnávať a hľadať riešenia problémov zobrazených v literárnych dielach;
- získavanie informácií v priebehu vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré sú v danom okamihu k dispozícii;
- zhromažďovať, triediť, posudzovať a využívať informácie, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému a osvojiť si dané poznatky.

Spôsobilosti využívať informačné technológie

Žiak si osvojuje túto kompetenciu prostredníctvom nasledovných činností:
- práca s dostupnými didaktickými informačnými technológiami (počítač, ovládanie a práca s najpoužívanejšími programami, napr. Word, Excel, PowerPoint, interaktívna tabuľa)

- kritické využívanie dostupných elektronických informačných zdrojov pri svojej práci aj v bežnom živote;
- využívanie informačných technológií na uľahčenie a racionalizáciu práce (mobil, tablet a pod.)

Spôsobilosť byť demokratickým občanom

Žiak si osvojuje túto kompetenciu prostredníctvom nasledovných činností:

- formulácia a prezentácia svojich postojov v priebehu vzdelávania využívaním dostupných metód a prostriedkov;
- preukazovanie vlastnej zodpovednosti za zverené veci, za svoje vlastné správanie, zdravie a spoluzodpovednosť za životné prostredie a stav spoločnosti;
- poznávanie a porozumenie tých myšlienkových a literárnych smerov, hnutí, významných osobností, ktoré spoluvytvárajú duchovnú klímu našej súčasnej spoločnosti;
- uplatňovanie osvojených estetických a ekologických hľadísk pri pretváraní životného prostredia, podieľanie sa na ochrane kultúrnych hodnôt;
- úsilie spisovne sa vyjadrovať v situáciách, ktoré si to vyžadujú, uvedomiť si to, že jazyk sa dynamicky rozvíja, chápať význam jazykovej kultúry a funkcie spisovného jazyka.

Učebné zdroje:

Jazyková zložka

Caltíková, M. a kol.: NOVÝ slovenský jazyk pre stredné školy 1. Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava 2019
Caltíková, M. a kol.: NOVÝ slovenský jazyk pre stredné školy 1. Zošit pre študenta – prvá časť. Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava 2019.
Caltíková, M. a kol.: NOVÝ slovenský jazyk pre stredné školy 1. Zošit pre študenta – druhá časť. Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava 2019.
Caltíková, M. a kol.: NOVÝ slovenský jazyk pre stredné školy 2. Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava 2019
Caltíková, M. a kol.: NOVÝ slovenský jazyk pre stredné školy 2. Zošit pre študenta – prvá časť. Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava 2019.
Caltíková, M. a kol.: NOVÝ slovenský jazyk pre stredné školy 2. Zošit pre študenta – druhá časť. Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava 2019.

Caltíková, M. a kol.: NOVÝ slovenský jazyk pre stredné školy 3. Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava 2020
Caltíková, M. a kol.: NOVÝ slovenský jazyk pre stredné školy 3. Zošit pre študenta – prvá časť. Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava 2010.
Caltíková, M. a kol.: NOVÝ slovenský jazyk pre stredné školy 4. Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava 2021
Caltíková, M. a kol.: NOVÝ slovenský jazyk pre stredné školy 4. Zošit pre študenta – prvá časť. Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava 2021.

Doplňujúci materiál:
Caltíková, M. a kol.: NOVÝ slovenský jazyk pre stredné školy 1. Zošit pre učiteľa – prvá časť. Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava 2019.
Caltíková, M. a kol.: NOVÝ slovenský jazyk pre stredné školy 1. Zošit pre učiteľa - druhá časť. Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava 2019.
Caltíková, M. a kol.: NOVÝ slovenský jazyk pre stredné školy 2. Zošit pre učiteľa – prvá časť. Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava 2019.
Caltíková, M. a kol.: NOVÝ slovenský jazyk pre stredné školy 2. Zošit pre učiteľa - druhá časť. Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava 2019.
Caltíková, M. a kol.: NOVÝ slovenský jazyk pre stredné školy 3. Zošit pre učiteľa. Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava 2020.
Caltíková, M. a kol.: NOVÝ slovenský jazyk pre stredné školy 4. Zošit pre učiteľa – prvá časť. Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava 2021.
Hincová, K. – Húsková, A.: Slovenský jazyk pre 1.-4. ročník stredných škôl. SPN, Bratislava 2007
Kuchariková, M. – Húsková, A. – Hincová, K. : Slovenský jazyk pre 1. ročník stredných škôl. Cvičebnica. SPN, Bratislava, 3. vyd. 2012
Záborská, M. – Húsková, A. – Hincová, K. : Slovenský jazyk pre 2. ročník stredných škôl. Cvičebnica. SPN, Bratislava, 3. vyd. 2012
Záborská, M. – Húsková, A. – Hincová, K. : Slovenský jazyk pre 3. ročník stredných škôl. Cvičebnica. SPN, Bratislava, 2. vyd. 2010
Záborská, M. – Húsková, A. – Hincová, K. : Slovenský jazyk pre 4. ročník stredných škôl. Cvičebnica. SPN, Bratislava, 2. vyd. 2012

Literárna zložka:
Polakovičová, A. – Caltíková, M. – Štarková, Ľ. – Lábaj, Ľ.: Literatúra I pre stredné školy. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 2020
Polakovičová, A. – Caltíková, M. a kol: Literatúra II pre stredné školy. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 2020
Polakovičová, A. – Caltíková, M. a kol: Literatúra III pre stredné školy. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 2020
Polakovičová, A. – Caltíková, M. a kol: Literatúra IV pre stredné školy. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 2020

Doplňujúci materiál:
Gregorová, I. – Lapitka, M. : Literatúra pre 1. ročník gymnázií a stredných odborných škôl. SPN, Bratislava 2009
Gregorová, I. – Lapitka, M. : Literatúra pre 2. ročník gymnázií a stredných odborných škôl. SPN, Bratislava 2009
Gregorová, I. – Lapitka, M. : Literatúra pre 3. a 4. ročník gymnázií a stredných odborných škôl. 1. diel. SPN, Bratislava 2011
Gregorová, I. – Lapitka, M. : Literatúra pre 3. a 4. ročník gymnázií a stredných odborných škôl. 2. diel. SPN, Bratislava 2011
Kol. autorov: Čítame ušami – Literatúra CD 1. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 2016
Kol. autorov: Čítame ušami – Literatúra CD 2. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 2016
Kol. autorov: Čítame ušami – Literatúra CD 3. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 2016
Kol. autorov: Čítame ušami – Literatúra CD 4. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 2016
Dvořák, K.: Čítanka pre 1. ročník gymnázií a stredných odborných škôl. VKÚ, Harmanec 2009
Dvořák, K.: Čítanka pre 2. ročník gymnázií a stredných odborných škôl. VKÚ, Harmanec 2009
Dvořák, K.: Čítanka pre 3. ročník gymnázia a stredných odborných škôl. SPN, Bratislava 2011

Dvořák, K.: Čítanka pre 4. ročník gymnázií a stredných odborných škôl. VKÚ, Harmanec 2011
Ihnátková, N. a kol.: Čítanka 1 pre 1. ročník gymnázií a stredných škôl. IMPRO LITERA
Ihnátková, N. a kol.: Čítanka 1 pre 2. ročník gymnázií a stredných škôl. IMPRO LITERA
Ihnátková, N. a kol.: Čítanka 1 pre 3. ročník gymnázií a stredných škôl. IMPRO LITERA
Ihnátková, N. a kol.: Čítanka 1 pre 4. ročník gymnázií a stredných škôl. IMPRO LITERA
Obert, V. a kol.: Literatúra 1 pre 1. ročník gymnázií a stredných škôl. IMPRO LITERA
Žilka, T. – Obert, V. – Ivanová, M.: Teória literatúry pre gymnáziá a stredné školy. Poľana, Bratislava 2012

Stratégie vyučovania a obsah vzdelávania

1.ročník

Jazyk a sloh

Obsahový štandard **Názov tematického celku** **Názvy tém**	**Výkonový štandard**	**Metódy a formy,** **formy preverovania**	**Prierezové témy** ***Medzipredmetové vzťahy***
1 Úvod do štúdia predmetu **(10 hodín)** - Komunikácia, typy komunikácie, efektívna komunikácia (2) - Učenie sa, učebné typy, efektivizácia procesu učenia (2) - Informácia, kvalita a zdroje informácií, knižničný systém, typy dokumentov, signatúra (2) - Práca s informáciami: citácia, voľná citácia, parafráza, bibliografický záznam, ISBN (2) - Spôsoby záznamu študijného textu: konspekt, osnova, tézy, mapa mysle (2)	**Žiak má:** • samostatne sa učiť a zaujímať sa o podnety na učenie z rôznych zdrojov, poznať svoj učebný štýl • vytvoriť jednoduchý plán svojej činnosti, postupovať podľa neho a kontrolovať ho • klásť otázky pri plánovaní svojej činnosti • dokázať posúdiť informačné zdroje, na základe ktorých bol text vytvorený • porozumieť čítanému textu, t. j. byť schopný vystihnúť hlavnú myšlienku textu a niekoľko kľúčových slov, pochopiť a roztriediť vypočuté informácie. • posúdiť subjektívnu využiteľnosť vecného textu • vysvetliť význam počutého textu vzhľadom na širší významový kontext • využívať v komunikačných situáciách zásady spoločenskej rétoriky	○ diskusia, výklad, práca v skupine, práca s literatúrou a internetom, tvorba projektu ○ frontálne skúšanie, hodnotenie vytvorenia plánu práce ○ práca v skupinách, problémové úlohy, analýza textov ○ ústne skúšanie, pravopisné cvičenia ○ exkurzia do knižnice	osobnostný a sociálny rozvoj – vedomosti žiaka o jeho vlastnom učebnom štýle sú predpokladom pre zvládnutie vzdelávania na strednej škole - všetky vyučovacie predmety – vytvorenie plánu pre štúdium mediálna výchova – práca s novinami a časopismi ako zdrojom informácií
Úvod do štylistiky **(7 hodín)** - Štýlotvorný proces, štýl, štýlotvorné činitele, individuálny štýl (2) - Funkčné jazykové štýly (3) - Slohové postupy a útvary (2)	**Žiak má:** • vysvetliť pôsobenie jednotlivých štýlotvorných činiteľov pri tvorbe jazykových prejavov a správne ich aplikuje vo vlastných jazykových prejavoch • rozlíšiť nevhodnosť použitých slov, resp. slovných spojení v ústnom jazykovom prejave	výklad, skupinová práca, pojmové mapovanie, práca s textami, analýza textov a ich korektúra, spracovanie textu, tvorivé písanie, pravopisné cvičenie, skúšanie, test	osobnostný a sociálny rozvoj – prispôsobovanie svojho prejavu komunikačnej situácii etická výchova – oblasť masmediálnej komunikácie

	v bežných komunikačných situáciách i v rámci masmediálnej komunikácie. • prispôsobiť svoj prejav komunikačnej situácii – stratégiu a tón komunikácie • upraviť poradie viet v texte podľa ich vecného významu a kontextu celého textu • odlišovať štylisticky primerané jazykové prostriedky od štylisticky neprimeraných jazykových prostriedkov v závislosti od danej komunikačnej situácie. • využívať v komunikačných situáciách zásady spoločenskej rétoriky		
Hovorový štýl **(8 hodín)** - Hovorový štýl, znaky, žánre (3) - Písané útvary: Súkromný list (1) - Rozprávací slohový postup: jednoduché rozprávanie (4)	• rozlíšiť nevhodnosť použitých slov, resp. slovných spojení v ústnom jazykovom prejave v bežných komunikačných situáciách i v rámci masmediálnej komunikácie • vytvoriť komunikačne adekvátne ústne aj písomne prejavy v hovorovom štýle • vytvoriť jednoduché rozprávanie s prvkami hovorového štýlu, v ktorom využije kompozíciu rozprávania	výklad, skupinová práca, diskusia, pojmové mapovanie, školská slohová práca - nácvik, analýza textov a ich korektúra, spracovanie textu, tvorivé písanie školská slohová práca – hodnotenie a oprava, ústne skúšanie	osobnostný a sociálny rozvoj – prispôsobovanie svojho prejavu komunikačnej situácii
Administratívny štýl **(8 hodín)** - administratívny štýl, znaky, útvary (2) - úradný list. Žiadosť (2) - úradný životopis (2) - útvary formátu A6, pracovná komunikácia (zápisnica) (2)	• na základe komunikačnej situácie správne stanoviť vhodný slohový útvar administratívneho štýlu • vie samostatne vytvoriť potrebný administratívny žáner a použiť ho na riešenie bežných administratívnych úkonov	výklad, skupinová práca, diskusia, pojmové mapovanie, analýza textov a ich korektúra, spracovanie textu, tvorivé písanie	osobnostný a sociálny rozvoj – prispôsobovanie svojho prejavu komunikačnej situácii Náuka o spoločnosti – tvorba žiadostí, dotazníkov a pod.
Lexikológia **(16 hodín)** - Lexikológia, slovo, význam slova, sémantický trojuholník (1) - Vzťahy medzi lexikálnymi významami slov (1) - Slovná zásoba, jadro slovnej zásoby, slovná zásoba národného jazyka – individuálna slovná zásoba, aktívna slovná zásoba – pasívna slovná zásoba (2) - Slovníky (pravopisný,	**Žiak** • pozná význam slov, ktoré využíva vo svojom jazykovom prejave v súlade s rôznymi kontextmi a komunikačnými situáciami, prípadne si vie overiť význam neznámych slov v dostupných informačných zdrojoch • vo vlastných jazykových prejavoch využíva široký repertoár slovnej zásoby, napr. využíva synonymá, a vyhýba sa tým stereotypnému vyjadrovaniu • pozná rozdiel vo veľkosti	○ práca v skupine, individuálna práca pri hľadaní informácií na internete, využívanie IKT, diskusia, výklad, práca s umeleckou literatúrou, hodnotenie jazykových prejavov spolužiakov, skupinová práca, tvorivé písanie, didaktické hry ○ didaktický test,	multikultúrna výchova – rôzne sociálne skupiny využívajú rôzne formy slovnej zásoby (napr. regionálne či sociálne dialekty) - cudzie jazyky – slovníky – štruktúra a systém dvojjazyčných slovníkov

synonymický výkladový, cudzích slov frazeologický prekladový, terminologický) (2) - Členenie slovnej zásoby (3) - Tvorenie slov odvodzovaním. Tvorenie slov skladaním. (2) - Tvorenie združených pomenovaní. Frazeologizmy. (2) - Tvorenie obrazných pomenovaní. (1) - Pretváranie slov: univerbizácia, multiverbizácia. Skracovanie slov. (2)	vlastnej slovnej zásoby a slovnej zásoby národného jazyka a cielene si rozširuje vlastnú aktívnu slovnú zásobu z dostupných zdrojov – slovníky, beletria, odborná literatúra, internet ap. • pozná spôsoby obohacovania slovnej zásoby a využíva ich pri tvorbe vlastných jazykových prejavov • vysvetliť spôsoby vzniku frazeologizmov v jazyku a vo vlastných jazykových prejavoch využíva všetky druhy frazeologizmov	ústne skúšanie	

Literárna výchova

Obsahový štandard **Názov tematického celku** **Číslo témy, názov témy**	**Výkonový štandard**	**Metódy a formy,** **formy preverovania**	**Prierezové témy** ***Medzipredmetové vzťahy***
1 Úvod do štúdia literatúry a interpretácie umeleckého textu **(10 hodín)** - Umenie, komunikácia umenia, kontext umeleckého diela (1) - Funkcie a oblasti umeleckej literatúry (1) - Literárna veda, zameranie na literárnu teóriu: literárne druhy a žánre (2) - Výrazové prostriedky umeleckej literatúry (metafora, personifikácia, epiteton, prirovnanie, anafora, epifora) (2) - Autor a kategória rozprávača. Postava. (2) - Interpretácia (2)	**Žiak:** • Vie vysvetliť podstatu umeleckej literatúry, vie odlíšiť vecný a umelecký text • rozumie rozdeleniu umeleckej literatúry na tri základné literárne druhy, vie ku každému priradiť základné umelecké žánre, vie určiť literárnodruhovú príslušnosť akéhokoľvek umeleckého textu • vie reprodukovať definíciu a vysvetliť štylistickú podstatu básnických výrazových prostriedkov a prirovnania a ich význam pre významovú a estetickú stránku diela, vyhľadať tieto štylistické prostriedky v akejkoľvek básni a vysvetliť ich rytmotvornú a významovú funkciu v konkrétnom texte • rozumie podstate metafory, personifikácie, anafory, epifory a prirovnania, zopakovať ich poučku, identifikovať ich v akomkoľvek umeleckom (i neumeleckom) texte a verejne prezentovať svoju interpretáciu významovej a estetickej funkcie výrazového	○ výklad, problémové úlohy, práca v skupine, čítanie, analýza textov a ich interpretácia, diskusia, umelecký prednes textov, dramatizácia textu ○ ústne skúšanie – individuálne a frontálne ○ didaktický test	osobnostný a sociálny rozvoj – rozvoj schopnosti vystupovať na verejnosti - dejepis – literatúra ako umelecký obraz historickej skutočnosti (napr. postava Jánošíka)

	prostriedku v konkrétnom texte • dokáže rozlíšiť pojmy autor a rozprávač ako perspektíva rozprávania • rozumie pojmu interpretácia, vie vyjadriť svoj názor na prečítanú interpretáciu, vie vytvoriť vlastnú krátku jednoduchú interpretáciu		
Staroveká literatúra **(11 hodín)** - Staroveká literatúra. Základné delenie: orientálna a antická literatúra(1) - Orientálna literatúra (vybrané žánre a diela - mýtus, epos, hymnus, modlitba, podobenstvo)(3) - Antická literatúra (vybrané žánre: bájka, óda, ľúbostná lyrika, epos, tragédia, komédia) (2) - Analýza a interpretácia vybraného eposu (Ilias/Odysea) (2) - Antická dráma, teória drámy (1) - Interpretácia a diskusia (Sofokles: **Antigona**) (2)	**Žiak má:** • Porozumieť vývinu literatúry a ovládať periodizáciu literárnej histórie • Vedieť využiť poznatky o základných historických a filozofických súvislostiach existencie starovekých civilizácií pri čítaní textov starovekej literatúry • Porozumieť a vedieť zreprodukovať definície literárnych žánrov, ktoré vznikli v staroveku: mýtus, epos, bájka, podobenstvo, óda, ľúbostná lyrika, tragédia, komédia. Porozumieť ich vnútornej kompozícii a vedieť identifikovať jednotlivé fázy v konkrétnych dielach. • Ovládať a vo svojej interpretácii využívať pojmy dialóg, monológ, replika • Porozumieť životnej problematike, umelecky spracovanej v konkrétnych dielach starovekej literatúry • jasne sformulovať svoj čitateľský dojem, na obhajobu svojho stanoviska použiť ako argumenty niektoré poznatky získané analýzou básne, psychicky a aj eticky zvládnuť túto situáciu	o práca v skupine, individuálna práca pri hľadaní informácií na internete, využívanie IKT, diskusia, výklad, umelecký prednes literárnych textov, dramatizácia textu, diskusia, analýza textu a interpretácia, didaktické hry o ústne skúšanie o didaktický test	Dejepis – periodizácia dejín, starovek a antika Dejiny umenia – umenie staroveku Náuka o spoločnosti – staroveká filozofia Dejiny hudby – hudobné prejavy v staroveku
Stredoveká literatúra **(7 hodín)** - Stredoveká literatúra – úvod (1) - Slovenská stredoveká literatúra (1) - Epické žánre: legenda (2) - Lyrické žánre náboženské –hymnus, modlitba (1) - Žánre svetskej stredovekej literatúry	**Žiak:** • Vie využiť poznatky o základných historických a filozofických súvislostiach pri čítaní textov starovekej literatúry • Ovláda základné historické fakty o veľkomoravskej misii, rozumie prínosu činnosti a diela Konštantína a Metoda pre našu kultúru a literatúru • ovláda definície literárnych žánrov, ktoré vznikli v stredoveku: legenda,	o referáty žiakov, diskusia, čítanie umeleckých textov, ich analýza a interpretácia, práca s odbornou literatúrou a internetom, individuálna práca a skupinová práca, výklad učiteľa o ústne skúšanie o didaktický test	Dejepis – dejiny stredoveku, veľkomoravská misia Konštantína a Metoda Dejiny hudby – hudobný prejav v stredoveku (gregoriánsky chorál, trubadúri) Dejiny umenia – stredoveké umelecké

(kronika, rytiersky epos, vagantská poézia) (2)	kronika, hrdinsky a rytiersky epos, vagantské poézia, hymnus. Rozumie ich vnútornej kompozícii a vie identifikovať jednotlivé fázy v konkrétnych dielach. • Dokáže vyhľadať symbol a alegóriu v umeleckom diele a formulovať ich vlastné vysvetlenie. • Vie porozumieť životnej problematike, umelecky spracovanej v konkrétnych dielach stredovekej literatúry • Dokáže jasne sformulovať svoj čitateľský dojem, na obhajobu svojho stanoviska použiť ako argumenty niektoré poznatky získané analýzou básne, psychicky a aj eticky zvládnuť túto situáciu		štýly Náboženstvo/ etická výchova – východiská kresťanského náboženstva a jeho vplyv na kultúru stredovekej Európy
Humanistická a renesančná literatúra **(8 hodín)** - Humanizmus a renesancia – charakteristika (1) - Lyrika v renesancii: duchovný epos,sonet (Alighieri, Petrarca, Shakespeare)(2) - Epika: renesančná novela/ román (2) - Dráma v renesancii. W. Shakespeare, Interpretácia a diskusia (**Hamlet**) (3)	**Žiak:** • vie využiť poznatky o základných historických a filozofických súvislostiach pri čítaní textov humanistickej a renesančnej literatúry • Ovláda definície literárnych žánrov, ktoré sa rozvíjali v humanizme a renesancii: renesančná novela, román, sonet, ľúbostná báseň, tragédia, komédia. Rozumie ich vnútornej kompozícii a vedieť identifikovať jednotlivé fázy v konkrétnych dielach. • Rozumie životnej problematike, umelecky spracovanej v konkrétnych dielach humanistickej a renesančnej literatúry, chápe vertikálnu stratifikáciu umeleckého diela a v akomkoľvek prečítanom diele s jednoznačným autorským posolstvom, vie samostatne identifikovať významovú rovinu, vysvetliť jej prepojenie s dejovou rovinou a autorskou koncepciou postáv • dokáže plynulo, výrazne a so správnou výslovnosťou prečítať text básnického, prozaického aj dramatického diela • vie poznatky a čitateľský dojem z diel prezentovať v triede, podložiť svoj názor argumentmi a obhájiť ho v diskusii • pri kritike protinázoru nenapádať osobu oponenta a	○ skupinová práca, brainstorming, výklad, analýza a komparácia literárnych textov, interpretácia, diskusia, prezentácia vlastného názoru ○ ústne skúšanie ○ didaktický test	Dejepis – dejiny skorého novoveku Dejiny hudby – hudobné prejavy v humanizme a renesancii Dejiny umenia – architektúra a maliarstvo v humanizme a renesancii

	emocionálne zvládať situáciu		
Baroková literatúra **(5 hodín)** - Baroková literatúra (1) - Filozofický spis (Komenský) (1) - Cestovný denník (Simonides) (1) - Mravoučná báseň (**Gavlovič**) (2)	**Žiak má:** • Vedieť využiť poznatky o základných historických a filozofických súvislostiach pri čítaní textov barokovej literatúry • Porozumieť a vedieť zreprodukovať definície literárnych žánrov, ktoré sa rozvíjali v baroku: filozofický spis, cestopisný denník a mravoučná báseň. Porozumieť ich vnútornej kompozícii a vedieť identifikovať jednotlivé fázy v konkrétnych dielach. • Osvojiť si a pri interpretácii diel využívať poznatky o hyperbole, kontraste a symbole. • Porozumieť životnej problematike, umelecky spracovanej v konkrétnych dielach stredovekej literatúry • svoje názory a stanoviská prezentovať v triede, podoprieť svoj názor argumentmi a obhájiť ho v korektnej diskusii	o výklad, skupinová práca, hlasné čítanie, umelecký prednes, dramatizácia textu, analýza a interpretácia literárnych textov o ústne skúšanie	Dejepis – poznatky o najvýznamnejších historických udalostiach 16. – 18. Storočia Dejiny umenia – poznatky o barokovom maliarstve, sochárstve a architektúre Dejiny hudby – barokové hudobné umenie (Bach, Händel a i.)
Osvietenská a klasicistická literatúra **(7 hodín)** - Klasicizmus, osvietenský klasicizmus (1) - Osvietenstvo na Slovensku – začiatky Slovenského národného obrodenia (1) - Vrcholný klasicizmus (1) - Komédia v klasicizme: Moliére - **Lakomec** (interpretácia diela) (2) - Časomiera. Práca s textom (J. Hollý) (2)	**Žiak má:** • Vedieť využiť poznatky o základných historických a filozofických súvislostiach pri čítaní textov klasicistickej literatúry • Ovládať základné poznatky z dejepisu o prvých fázach Slovenského národného obrodenia, chápať význam tohto obdobia vo vytváraní slovenskej národnej identity • Porozumieť a vedieť zreprodukovať definície literárnych žánrov, ktoré sa rozvíjali v klasicizme: román, epos, tragédia, komédia. Porozumieť ich vnútornej kompozícii a vedieť identifikovať jednotlivé fázy v konkrétnych dielach. • Chápať princíp časomiery a vedieť identifikovať jednotlivé stopy časomiery v známom texte • Porozumieť životnej problematike, umelecky spracovanej v konkrétnych dielach klasicistickej literatúry, chápať vertikálnu stratifikáciu umeleckého diela a v akomkoľvek prečítanom diele s jednoznačným autorským	o výklad, skupinová práca, pojmové mapovanie, prezentácie žiakov, analýza a interpretácia textov o ústne skúšanie o didaktický test	Dejepis – poznatky o osvietenstve, absolutizme, Slovenskom národnom obrodení Dejiny umenia – klasicistické statické umenie Dejiny hudby – klasicistická hudba (Mozart, Haydn, Beethoven a i.)

	posolstvom, samostatne identifikovať významovú rovinu, vysvetliť jej prepojenie s dejovou rovinou a autorskou koncepciou postáv • Vedieť plynulo, výrazne a so správnou výslovnosťou prečítať text básnického, prozaického aj dramatického diela • Svoje poznatky prezentovať v triede, pričom dodržiava etiku a etiketu diskusie • spolupracovať s ostatnými, organizovať prácu skupiny, prinášať podnety a pomáhať ostatným pri riešení problémov radou, zhrnúť výsledky spoločného bádania a prezentovať výsledky pred triedou, prípade protinázoru sformulovať argument v prospech vlastnej skupiny alebo priznať správnosť protinázoru • získané poznatky vhodne a prehľadne zaznamenať		

2. ročník
Jazyk a sloh

Obsahový štandard **Názov tematického celku** **Názvy tém**	**Výkonový štandard**	**Metódy a formy,** **formy preverovania**	**Prierezové témy** ***Medzipredmetové vzťahy***
Umelecký štýl, umelecké rozprávanie (4) Umelecký štýl (charakteristika, znaky) Umelecké rozprávanie, typy rozprávača, typy postáv, typy kompozície	Žiak: - Vie rozlíšiť umelecký a vecný text - Vie charakterizovať umelecký štýl - Vie charakterizovať rozprávací slohový postup - Ovláda teoretické východiská umeleckého rozprávania (pozná typy rozprávača, vie rozlíšiť pásmo rozprávača a postáv, pozná typy kompozície) - Dokáže identifikovať v texte prvky umeleckého rozprávania - Dokáže vytvoriť umelecké rozprávanie (pokus o poviedku)	výklad, skupinová práca, diskusia, pojmové mapovanie, tvorivé písanie, štylistické cvičenia , analýza textov domáca slohová práca – hodnotenie a oprava, ústne skúšanie	osobnostný a sociálny rozvoj – prispôsobovanie svojho prejavu komunikačnej situácii
Opisný slohový postup (12) Opisný slohový postup Statický a dynamický opis Subjektívny a objektívny opis, karikatúra Jednoduchý, odborný a umelecký opis Charakteristika Priama a nepriama charakteristika Individuálna charakteristika, autocharakteristika Skupinová a porovnávacia charakteristika Beletrizovaný životopis	Žiak: - Vie charakterizovať opisný slohový postup - Dokáže rozlišovať rôzne druhy opisov a charakteristiky a identifikovať ich v textoch - Vie vysvetliť pôsobenie jednotlivých štýlotvorných činiteľov pri tvorbe jazykových prejavov a správne ich aplikovať vo vlastných jazykových prejavoch - Vie vytvoriť správne na základe komunikačnej situácie vhodný slohový útvar a zvoliť zodpovedajúci jazykový štýl - Vie samostatne vytvoriť požadovaný slohový útvar a vhodne použiť jazykové prostriedky určeného štýlu - Vie prispôsobiť svoj prejav komunikačnej situácii - Vie transformovať jednotlivé druhy opisov a charakteristiky - Dokáže vytvoriť beletrizovaný životopis	výklad, skupinová práca, diskusia, pojmové mapovanie, tvorivé písanie, štylistické cvičenia , analýza textov domáca slohová práca – hodnotenie a oprava, ústne skúšanie Školská slohová práca	osobnostný a sociálny rozvoj – prispôsobovanie svojho prejavu komunikačnej situácii
Publicistický štýl (9) Publicistický štýl, znaky, útvary	Žiak: - ovláda základné znaky publicistického štýlu a jeho	výklad, skupinová práca, diskusia, pojmové mapovanie, analýza	osobnostný a sociálny rozvoj – prispôsobovanie svojho prejavu

Typy a špecifiká médií Spravodajské útvary: (správa, druhy správ, interview, noticka) Analytické útvary (glosa, recenzia, blog) Beletristické útvary (reportáž, fejtón) Pravda v médiách, problematika dezinformácií	žánre - vie rozoznať žáner publicistického štýlu, pomenovať zámer jeho autora - dokáže pochopiť komerčnú podstatu médií a z toho plynúce negatíva a ohrozenia - Vie si uvedomiť vplyv médií na život jednotlivca, spoločnosti a na verejnú mienku - vie zaujať kritický a hodnotiaci postoj k prečítanému publicistickému textu - vie v skupine aj samostatne vytvoriť publicistické texty rôznych žánrov - dokáže si obhájiť vlastný názor, argumentovať, diskutovať	textov, spracovanie textu, tvorivé písanie projekt školských novín ústne skúšanie, písomné skúšanie - test	komunikačnej situácii, rozvoj kritického myslenia Mediálna výchova
Morfologická rovina jazyka (17 hodín) Morfológia Slovné druhy, gramatické kategórie Podstatné mená (mužský, ženský a stredný rod, vzory) Pravopis podstatných mien (pravopis ohýbacích prípon, písanie veľkých a malých písmen) Prídavné mená (delenie, skloňovacie vzory, pravopis prídavných mien) Zámená, vymedzenie, delenie, pravopis zámen Číslovky, vymedzenie, rozdelenie, pravopisné zákonitosti Slovesá (činnostné a stavové, plnovýznamové a neplnovýznamové) Slovesné tvary, pravopis slovies Príslovky (vymedzenie, delenie, pravopis) Spojky (vymedzenie, delenie, pravopis) Častice (vymedzenie, delenie, pravopis) Citoslovcia (vymedzenie, delenie, pravopis)	Žiak: - vie klasifikovať slovné druhy - vie určiť slovnodruhovú príslušnosť všetkých slov v texte - vie používať správne tvary stupňovania prídavných mien a prísloviek - ovláda pravopis ohýbacích prípon pri podstatných a prídavných menách, zámenách, číslovkách a slovesách - vie správne uplatňovať gramatické kategórie slovných druhov pri tvorbe viet a textov - dokáže odlíšiť jednotlivé druhy neplnovýznamových slovies , vie v texte odlíšiť jednotlivé druhy neplnovýznamových slovies - vie jednotlivé slovné druhy správne používať v ústnom i písomnom prejave - vie vysvetliť pravidlá interpunkcie pri spojkách, časticiach a citoslovciach a správne ich využiť vo vlastných textoch - dokáže správne používať predložky	výklad, skupinová práca, pojmové mapovanie, analýza textov, morfologické cvičenia, pravopisné cvičenia, didaktické hry ústne skúšanie, písomné skúšanie - test	osobnostný a sociálny rozvoj – prispôsobovanie svojho prejavu komunikačnej situácii
Syntax jednoduchej vety (8 hodín) Syntax – vymedzenie Syntaktické konštrukcie Sklady (prisudzovací,	Žiak: - vie vysvetliť princíp spájania slov do väčších celkov (syntaktických konštrukcií)	výklad, skupinová práca, pojmové mapovanie, analýza textov, morfologické cvičenia, pravopisné cvičenia,	osobnostný a sociálny rozvoj – prispôsobovanie svojho prejavu komunikačnej situácii

priraďovací, určovací) Jednoduchá veta Modalita viet Členitosť jednoduchých viet Vetné členy	– dokáže analyzovať vzťahy medzi slovami v jednoduchej vete, určiť ich funkciu a vetnočlenskú platnosť – vie rozlíšiť modalitu viet a funkčne ju využívať vo vlastných jazykových prejavoch – vie dodržiavať interpunkciu v jednoduchej vete	didaktické hry ústne skúšanie, písomné skúšanie - test	

Literárna výchova

Obsahový štandard **Názov tematického celku** **Názvy tém**	**Výkonový štandard**	**Metódy a formy,** **formy preverovania**	**Prierezové témy** ***Medzipredmetové vzťahy***
Preromantizmus a romantizmus (21) • Preromantizmus a romantizmus – spoločné znaky • Preromantické znaky v literatúre • J. W. Goethe: Utrpenie mladého Werthera • Slovenský preromantizmus časomerný veršový systém (daktyl, trochej, spondej) • J. Kollár **– Slávy dcera - Předzpěv** (analýza diela) • Romantické znaky v literatúre • Romantizmus na Slovensku: štúrovské obdobie • Sylabický veršový systém (sylaba, združený rým, polveršová dieréza) • Revolučná lyrika • Ľúbostná lyrika (Ľudovít Štúr, Andrej Sládkovič) • **Marína** (analýza diela) • Lyricko-epická básnická skladba: J. Botto: **Smrť Jánošíkova** • Romantická balada ľudového typu: K.J. Erben: Kytice/ J. Botto: Žltá ľalija • Romantická balada: Janko Kráľ: **Zakliata panna vo Váhu a divný Janko** (analýza diela)	Žiak: – Pozná znaky preromantizmu a romantizmu a dokáže ich nájsť v prečítanom texte – Vie rytmicky výrazne predniesť známy aj neznámy básnický text – Vie identifikovať charakteristické znaky literárneho druhu a určiť jeho žáner – Vie vyhľadať umelecké jazykové prostriedky a vysvetliť ich uplatnenie v známom aj neznámom diele – Dokáže s porozumením čítať literárny text (predovšetkým zvýraznené diela z okruhu povinných maturitných diel), analyzovať jeho formu aj obsah a verbalizovať svoje zistenia v interpretácii – Dokáže v diskusii adekvátne vyjadriť svoje pochopenie literárneho diela – Vie aktívne počúvať, prijímať a odovzdávať spätnú väzbu – Dokáže určiť prostriedky rytmickej organizácie verša, identifikovať časomerný a sylabický veršový systém – Dokáže vytvoriť jednoduchú báseň v sylabickom veršovom systéme	o výklad, problémové úlohy, práca v skupine, čítanie, analýza textov a ich interpretácia, diskusia, umelecký prednes textov, dramatizácia textu o ústne skúšanie – individuálne a frontálne o didaktický test	osobnostný a sociálny rozvoj – rozvoj schopnosti vystupovať na verejnosti - dejepis, dejiny umenia, občianska náuka

• Hrdinská epika: Samo Chalupka: • **Mor ho!** (analýza diela) • Historický román: V. Hugo: Chrám Matky Božej v Paríži • Historická novela: A.S. Puškin: **Kapitánova dcéra** (analýza diela) • Hororová poviedka: E.A. Poe: Jama a kyvadlo			
Postromantická literatúra (6) Postromantická literatúra na Slovensku Teória drámy (dramatické žánre, vonkajšia aj vnútorná kompozícia dramatického diela, monológ, dialóg, replika, scénické poznámky) Veselohra J. Palárik: **Zmierenie alebo Dobrodružstvo pri obžinkoch** – analýza diela	Žiak: – Pozná špecifiká postromantickej literatúry na Slovensku – vie v dramatizovanom čítaní vyjadriť charakter alebo momentálny stav postavy – dokáže určiť časti vonkajšej kompozície známeho aj neznámeho epického a dramatického diela – vie určiť časti vonkajšej kompozície známeho aj neznámeho dramatického diela – vie určiť výrazové (jazykové a situačné) prostriedky, ktoré navodzujú humorný charakter diela – Dokáže s porozumením čítať literárny text, analyzovať jeho formu aj obsah a verbalizovať svoje zistenia v interpretácii – Dokáže v diskusii adekvátne vyjadriť svoje pochopenie literárneho diela – Vie aktívne počúvať, prijímať a odovzdávať spätnú väzbu	o výklad, problémové úlohy, práca v skupine, čítanie, analýza textov a ich interpretácia, diskusia, umelecký prednes textov, dramatizácia prozaického textu o ústne skúšanie – individuálne a frontálne o didaktický test	osobnostný a sociálny rozvoj – rozvoj schopnosti vystupovať na verejnosti - dejepis
Realistická literatúra (22) • Realistická literatúra – všeobecné znaky • Slovenský realizmus • Sylabo-tonický veršový systém • Sonet - lyrická tvorba P.O Hviezdoslava (Sonety, Krvavé sonety) • Básnická skladba (P. O. Hviezdoslav: Hájnikova žena) • Román v realizme	Žiak: – pozná znaky realizmu a dokáže ich nájsť v prečítanom texte – vie rytmicky výrazne prednieť známy aj neznámy básnický aj prozaický text – vie identifikovať charakteristické znaky literárneho druhu a určiť jeho žáner – vie vyhľadať umelecké jazykové prostriedky a vysvetliť ich uplatnenie v známom aj neznámom diele – dokáže s porozumením čítať literárny text (predovšetkým zvýraznené diela z okruhu	o výklad, problémové úlohy, práca v skupine, čítanie, analýza textov a ich interpretácia, diskusia, umelecký prednes textov, dramatizácia textu o ústne skúšanie – individuálne a frontálne o didaktický test	osobnostný a sociálny rozvoj – rozvoj schopnosti vystupovať na verejnosti - dejepis, dejiny umenia

• Honoré de Balzac: Otec Goriot • Ruský realistický román: L. N. Tolstoj: Anna Kareninova, F. M. Dostojevskij: Zločin a trest • Realistická poviedka • M. Kukučín: **Keď báčik z Chochoľova umrie** (analýza diela) • J.G. Tajovský: **Maco Mlieč** (analýza diela) • Novela • B.S. Timrava: **Ťapákovci** (analýza diela) • Realistická dráma: činohra • Činohra smerujúca k lyrickej dráme • A. P. Čechov: Ujo Váňa/ Višňový sad • Slovenská činohra: J.G. Tajovský: **Statky-zmätky** (analýza diela)	povinných maturitných diel), analyzovať jeho formu aj obsah a verbalizovať svoje zistenia v interpretácii – dokáže v diskusii adekvátne vyjadriť svoje pochopenie literárneho diela – vie aktívne počúvať, prijímať a odovzdávať spätnú väzbu – dokáže určiť prostriedky rytmickej organizácie verša, identifikovať časomerný, sylabický aj sylabo-tonický veršový systém – dokáže vytvoriť jednoduchú báseň v sylabo-tonickom veršovom systéme		

3. ročník
Jazyk a sloh

Obsahový štandard **Názov tematického celku** **Názvy tém**	**Výkonový štandard**	**Metódy a formy,** **formy preverovania**	**Prierezové témy** ***Medzipredmetové vzťahy***
Zvuková rovina jazyka (12 hodín) Zvuková rovina: fonetika a fonológia (1) Klasifikácia hlások (1) Znelostná asimilácia.(1) Suprasegmentálne javy (3) Ortoepia (2) Ortografia (1) Výslovnosť a pravopis samohláskových a spoluhláskových skupín (1) Výslovnosť a pravopis slov cudzieho pôvodu (1) Pravidlo o rytmickom	**Žiak má:** - vie charakterizovať jazykovedné disciplíny, ktoré skúmajú zvukovú a písomnú podobu reči a ich základné jednotky, - dodržiava pravidlá spisovnej slovenskej výslovnosti, správne artikuluje, - uplatňuje vhodnú intonáciu, v ktorej dodržiava významové a fyziologické pauzy, primerané tempo reči, správne frázovanie výpovede a vhodnú moduláciu hlasu, - dokáže sa pohotovo zorientovať v danej komunikačnej situácii a presne reagovať na	○ diskusia, výklad, práca v skupine, práca s literatúrou a internetom, ○ frontálne skúšanie, ○ práca v skupinách, problémové úlohy, analýza textov ○ ústne skúšanie, pravopisné cvičenia	fonetika, fonológia, fonéma, graféma, hláska, slabika, slovo; znelostná asimilácia, splývavá výslovnosť, výskyt ä, samohláskové skupiny, spoluhláskové skupiny, cudzie slová; pravidlo o rytmickom krátení; časová modulácia reči: kvantita hlások, prestávka/pauza – fyziologická, významová, tempo reči, rytmus silová modulácia hlasu: hlavný slovný prízvuk, dôraz, sila hlasu, tónová modulácia hlasu: uspokojivá končiaca (klesavá), neuspokojivá

krátení (1)	počutý text jasnou, zrozumiteľnou a správne intonovanou odpoveďou alebo otázkou. - dokáže aktívne počúvať, prijímať a odovzdávať spätnú väzbu a adekvátne sa vyjadrovať - prezentovať a prezentovať sa		končiaca (stúpavá), neuspokojivá nekončiaca melódia vety Prierezová téma Osobnostný a sociálny rozvoj
Náučný štýl **Výkladový slohový postup** **Opisný slohový postup v náučnom štýle** **20 hodín)** Vymedzenie vedecko-náučného a populárno-náučného štýlu. Znaky a výrazové prostriedky náučného štýlu, žánre (1) Rámcové časti náučného štýlu (1) Výkladový slohový postup – uvedenie pojmu (1) Postupy logického myslenia (2) Argumentácia, vyjadrenie kauzality (2) Výklad (2) Ďalšie žánre v náučnom štýle (3) Úvaha (3) Esej (2) Školská písomná práca (3)	**Žiak má:** - odlíši a pozná znaky. vedecko-náuč. a populárno- náučného štýlu, - vie analyzovať náučný text z hľadiska morfológie i syntaxe, - je schopný vyhľadať v cudzom texte a uplatniť vo vlastnom jazykovom prejave obsahové, Jazykové i mimojazykové konektory, ktoré zabezpečujú súdržnosť textu., - vie analyzovať náučný text z hľadiska morfol. i syntaxe. - informácie dokáže vyhľadať, vybrať, spracovať a zaradiť do svojho systému vedomostí a hodnôt - vie si na základe komunikačnej situácie správne stanoviť vhodný slohový útvar a zodpovedajúci jazykový štýl a na ich základe samostatne vytvoriť požadovaný text, - dokáže v cudzích jazykových prejavoch nájsť chyby v logickom poradí viet a vo vlastných jazykových prejavoch dodržiava logické poradie viet v súvetiach, pričom rešpektuje významový činiteľ výstavby výpovede, - dokáže nájsť ich spoločné a rozdielne znaky, ktoré využíva pri interpretácii, - vie na základe získaných informácií vytvoriť hypotézy a overiť ich pravdivosť, uvádzať fakty, citovať iné interpretačné zdroje, - vie v projekte samostatne zoradiť motívy a myšlienky podľa časovej alogickej postupnosti a vhodne prezentovať projekt, - dokáže prijať vecné pripomienky k svojmu projektu, analyzovať ich a prípadne zapracovať do svojho pôvodného. - dokáže sformulovať argument v prospech riešenia vlastnej skupiny alebo rozpoznať správnosť odlišného stanoviska a prijať ho. Medzi svoje argumenty dokáže zahrnúť aj poznatky získané štúdiom informačných zdrojov. vie vytvoriť štruktúrovaný a kompozične zrozumiteľný text, v ktorom uplatní logické, časové a príčinno-následné súvislosti textu a požiadavky slovosledu v slovenčine, - využíva pestrú modalitu viet, jednočlenné vety, - vie uplatniť výkladový a prvky	výklad, skupinová práca, pojmové mapovanie, práca s textami, analýza textov a ich korektúra, spracovanie textu, tvorivé písanie, pravopisné cvičenie, skúšanie, test výklad, skupinová práca, diskusia, pojmové mapovanie, školská slohová práca - nácvik, analýza textov a ich korektúra, spracovanie textu, tvorivé písanie úvaha, skupinová práca, diskusia, pojmové mapovanie, analýza textov a ich korektúra, spracovanie textu, tvorivé písanie školská slohová práca – hodnotenie a oprava, ústne skúšanie	objektívnosť, lexikálne, morfologické a syntaktické prostriedky náuč. štýlu, vsuvka, prístavok, odborné názvy/ termíny, cudzie slová, spisovné slová, interpunkcia (bodkočiarka, spojovník, pomlčka, úvodzovky, dvojbodka, lomka, tri bodky zátvorka), výklad, projekt, odborný referát, vedecká prednáška, odborný článok, slovosled – významový, gramatický a rytmický činiteľ, nadvetná/textová syntax, konektory, vetosled, súdržnosť textu, slohové postupy: výkladový, opisný a informačný; výklad, interpretácia textu, referát, projekt; súvislý, nesúvislý text: graf, schéma, tabuľka; analýza textu, obsah a forma textu, autorskýzámer; indukcia, dedukcia, komparácia, objasňovanie, argumentácia, interpretácia; kauzalita na úrovni syntagmy a vety; citácia – presná, voľná, parafráza umelecký štýl,výkladový a rozprávací slohový postup, subjektívnosť, obraznosť, lexikálne prostriedky, frazeologizmy, syntaktické prostriedky, výpustka/ elipsa, neukončená výpoveď/

	rozprávacieho slohového postupu, - vie samostatne transformovať text z jedného žánru do druhého, - využíva široký repertoár slovnej zásoby, vyhýba sa stereotypnému vyjadrovaniu, rozlišuje funkčnosť a vhodnosť domácich a cudzích slov; - vie dokázať spoločné a rozdielne znaky textov. - dokáže uplatniť schopnosť argumentovať, v slohovej práci uplatniť kritické myslenie, sebareflexiu, akceptovanie odlišností.		apoziopéza; koncept, čistopis, štýlotvorné činitele; Prierezová téma Osobnostný a sociálny rozvoj Multikultúrna výchova
Vetná a nadvetná syntax (12 hodín) Vetné členy (1) Sklad (syntagma) (1) Vety podľa zloženia (1) Vety podľa členitosti (1) Modálnosť výpovede (1) Polovetné konštrukcie (1) Jednoduché súvetia (2) Zložené súvetia (1) Expresívne syntaktické konštrukcie (modifikáciavetnej stavby)(1) Slovosled (1) Nadvetnásynrax(1)	**Žiak** - dodržiavať pravidlá syntaxe vo vlastných jazykových prejavoch - analyzovať v texte syntaktické prostriedky - zdôvodniť vzťah medzi členmi skladov vo vete na základe ich funkcie - pretransformovať jednoduché vety na súvetia a naopak - funkčne ich využívať vo vlastných jazykových prejavoch - určiť druh jednoduchého priraďovacieho a podraďovacieho súvetia - dodržiavať interpunkciu v jednoduchej vete, v jednoduchom súvetí a v zloženom súvetí - transformovať jednoduché vety na Polovetnékonštrukcie a súvetia a naopak - funkčne ich využívať vo vlastných prejavoch - v texte nájsť odchýlky od vetnej stavby a funkčne ich využívať vo vlastných prejavoch - vytvoriť kompozične zrozumiteľný text - uplatniť logické	o práca v skupine, individuálna práca didaktický test, ústne skúšanie	hlavné vetné členy (podmet vyjadrený,nevyjadrený, prísudok – slovesný, neslovesný, vetný základ – slovesný, neslovesný) rozvíjacie vetné členy (predmet – priamy, nepriamy, príslovkové určenie – miesta, času, spôsobu, príčiny, prívlastok – zhodný, nezhodný, prístavok) vetné sklady (prisudzovací, určovací, priraďovací), zhoda veta, vety podľa zloženia (jednoduchá -holá, rozvitá, rozvitá s viacnásobným vetným členom, zložená veta, súvetie – jednoduché, zložené) vety podľa členitosti (jednočlenná – slovesná, neslovesná, dvojčlenná – úplná, neúplná) vety podľa obsahu/modálnosti (oznamovacia, opytovacia, rozkazovacia, želacia, zvolacia) polovetné konštrukcie – s prechodníkom,s príčastím, s neurčitkom jednoduché súvetie (priraďovacie – zlučovacie, stupňovacie, odporovacie, vylučovacie,

			podraďovacie s vedľajšou vetou prísudkovou,podmetovou, predmetovou, príslovkovou miestnou, časovou, príčinnou, spôsobovou, prívlastkovou expresívne syntaktické konštrukcie (vsuvka, prístavok, oslovenie, výpustka/elipsa, neukončená výpoveď/apoziopéza zápor v slovenčine slovosled (významový, gramatický, rytmický činiteľ) Prierezová téma Osobnostný a sociálny rozvoj
Opakovanie jazykového učiva (8 hodín) Opakovanie a upevňovanie učiva z fonetiky a fonológie (1) Opakovanie a upevňovanie učiva z lexikológie (1) Opakovanie a upevňovanie učiva zo štylistiky (2) Opakovanie a upevňovanie učiva z morfológie(2) Opakovanie a upevňovanie učiva zo syntaxe (2)	**Žiak** Dokáže charakterizovať jednotlivé jazykovedné disciplíny a pohotovo uplatniť nadobudnuté vedomosti	práca v skupine, individuálna práca; didaktický test, ústne skúšanie	Fonetika, fonológia; Lexikológia Štylistika Morfológia Syntax Prierezová téma Osobnostný a sociálny rozvoj

Literárna a dramatická výchova

Obsahový štandard **Názov tematického celku** **Názvy tém**	**Výkonový štandard**	**Metódy a formy,** **formy preverovania**	**Prierezové témy** ***Medzipredmetové vzťahy***
Medzivojnová literatúra (15 hodín) Realistická tradícia – naturalizmus (1) Psychologická próza - E. Hemingway, R. Rolland, M. Urban (3) Literárna moderna:	**Žiak:** - chápe zásady klasifikácie pojmov a vie zaradiť štandardizované pojmy (literárne javy) do tried na základe určených spoločných, resp. rozdielnych vlastností, dokáže vysvetliť a obhájiť svoj návrh,	○ výklad, problémové úlohy, práca v skupine, čítanie, analýza textov a ich interpretácia, diskusia, umelecký	literárna moderna, symbolizmus, impresionizmus, dekadencia, vitalizmus, senzualizmus,; druhy lyriky – prírodná, reflexívna, ľúbostná,

symbolizmus, dekadencia, impresionizmus (6) Slovenská literárna moderna – znaky, tvorba I. Kraska (3) Od moderny k vitalizmu Vitalizmus v tvorbe J. Smreka (2)	- vie vyhľadať štylistické a umelecké prostriedky v známej aj neznámej básni a vysvetliť ich rytmotvornú a významovú funkciu, - vie určiť prostriedky rytmickej organizácie verša (napr. slabičnosť, rýmy, veršový systém), - dokáže rozpoznať vlastnosti voľného verša v akejkoľvek relevantnej básni a vie na jej príklade demonštrovať rozdiely medzi voľným a metricky viazaným sylabotonickým veršom, - dokáže uskutočniť štylistickú, tematickú a kompozičnú analýzu textu a na jej základe určiť druh lyriky. Žiak - svoje chápanie určeného textu vie prezentovať (aj s pomocou pripravenej úvahy na tému spoločnú s básňou) v triede dokáže sledovať odlišné interpretácie a uvažovať o tom, či sú kompatibilné s jeho hľadiskom. V diskusii je pohotový, citlivý k iným.	prednes textov, ○ ústne skúšanie – individuálne a frontálne ○ didaktický test	osobná; symbol, protiklad, metafora, epiteton, apoziopéza, anafora, epizeuxa, epifora,; eufonickosť, rýmy, rytmus-rytmicky viazaná reč, veršový systém: slabično-prízvučný (sylabotonický), voľný verš, stopa – trochej, daktyl, jamb; sonet; významový plán lit. diela – pointa, motív, téma; Prierezová téma Osobnostný a sociálny rozvoj
Avantgarda (15 hodín) Avantgardné smery – úvod (1) Futurizmus, dadaizmus (1) Kubizmus a kubofuturizmus – Guillaume Apollinaire(1) Surrealizmus – André Breton(1) Nadrealizmus (1) Katolícka moderna **(Rudolg Dilong)** (1) Poetizmus (1) Laco Novomeský (1) Expresionizmus (E.M. Remarque, M. Urban, J.C. Hronský, J. Barč – Ivan, I. Stodola (7)	**Žiak má:** Žiak: - dokáže na základe analýzy textu z určeného hľadiska identifikovať nový literárny jav a obsahovo ho vymedziť z návrhu definície, - vie z hľadiska obsahu a spôsobu spracovania rozlíšiť prvky avantgardných smerov v známych aj neznámych lyrických básňach, vrátane čistej (abstraktnej) lyriky, - dokáže uskutočniť štylistickú, tematickú a kompozičnú analýzu textu a na jej základe určiť druh lyriky. - dokáže vyhľadať umelecké jazykové prostriedky (figúry a trópy) a vysvetliť ich uplatnenie v známom aj neznámom diele. - je v diskusii je pohotový, citlivý k iným účastníkom, - dokáže vyhodnotiť možnosti a hlavne funkcie jazyka - dokáže uskutočniť štylistickú, tematickú a kompozičnú analýzu textu a na jej základe určiť umelecký smer a druh románu, - dokáže odlíšiť dejový a významový plán literárneho diela, - dokáže identifikovať druh rozprávača v známom aj neznámom epickom diele a vysvetliť jeho využitie vo vzťahu k dejovému a významovému	○ práca v skupine, individuálna práca, diskusia, výklad, umelecký prednes literárnych textov, diskusia, analýza textua interpre tácia, didaktické hry ○ ústne skúšanie ○ didaktický test	surrealizmus (nadrealizmus), poetizmus, kubizmus, futurizmus, katolícka moderna; kaligram, pásmo, modlitba; asociácia, automatický text, hyperbola, protiklad; duchovná lyrika, čistá (abstraktná) lyrika, zvukomaľba; voľný verš; expresionizmus, naturalizmus, naturizmus, epická próza, román – spoločenský, sociálny, psychologický; kompozícia epického diela – vonkajšia, vnútorná, chronologický, retrospektívny postup, priamy a vševediaci rozprávač, pásmo postáv, monológ, vnútorný monológ, literárna postava - hlavná, vedľajšia, sociálny typ

	plánu diela, dokáže pri tom uplatniť výsledky štylistickej analýzy textu, - vie vysvetliť autorovu koncepciu postáv v zmysle celkového zamerania diela a dokáže ako argumenty uviesť poznatky z jeho analýzy. -dokáže si uvedomiť kultúrnu identitu a miesto jazyka v nej pochopiť prepojenie medzi jazykom a sociálnym svetom, -vyhodnotiť možnosti a hlavne funkcie jazyka		postavy Prierezová téma Osobnostný a sociálny rozvoj Dejepis – periodizácia dejín Dejiny umenia

Naturizmus (6 hodín) Naturizmus – charakteristika (M. Figuli, D. Chrobák, F. Švantner)	**Žiak :** - chápe hĺbkové členenie umeleckého diela v prečítanom diele s jednoznačným autorským posolstvom, - dokáže sám identifikovať významovú rovinu, vysvetliť jej prepojenie s dejovou rovinou a autorskou koncepciou postáv, - dokáže odlíšiť pásmo rozprávača a pásmo postáv a sémanticky, gramaticky a pravopisne ich vymedziť, - chápe funkciu rozprávača, dokáže určiť typ rozprávača v známom aj neznámom diele, - chápe funkciu postavy, dokáže určiť typ postavy v epickom diele - konflikt pozitívnych a negatívnych síl v lit. diele vníma síce aj v duchu autorovho podania, ale zároveň dokáže prekonať sugestibilitu textu a pokúša sa zaujať aj stanovisko odvodené z vlastných hodnôt	○ referáty žiakov, diskusia, čítanie umeleckých textov, ich analýza a interpretácia, práca s odbornou literatúrou a internetom, individuálna práca a skupinová práca, výklad učiteľa ○ ústne skúšanie ○ didaktický test	naturalizmus, socialistický realizmus, naturizmus; príbeh, autorská štylizácia reality, kompozícia lit. diela (vonkajšia, vnútorná), kompozičné postupy – chronologický, retrospektívny, členenie epického textu: pásmo rozprávača – vševediaci, priamy; pásmo postáv – vnútorný monológ; hĺbkové členenie lit. diela – dejový plán lit. diela, významový plán lit. diela – pointa, motív, téma, hlavná myšlienka; Prierezová téma: Osobnostný a sociálny rozvoj
Začiatky absurdnej literatúry (4 hodiny) Princíp absurdity, groteska (Daniil Charms, F. Kafka, J. Hašek)	**Žiak:** - dokáže pochopiť dielo na základe všestrannej analýzy (kompozičnej, štylistickej, obsahovej, druhovej a žánrovej), identifikovať rovinu deja a rovinu významu a ich vzájomnú spojitosť - dokáže svoj hodnotový systém konfrontovať s hodnotami a významami obsiahnutými v texte a zaujať k nim kritické stanovisko.	○ skupinová práca, brainstorming, výklad, analýza a komparácia literárnych textov, interpretácia, diskusia, prezentácia vlastného názoru ○ ústne skúšanie ○ didaktický test	absurdnosť, nonsens, existencializmus; autorská štylizácia reality, významový plán lit., diela, hlavná postava, Prierezová téma Osobnostný a sociálny rozvoj
Sociálne angažovaná literatúra (4 hodiny) Sociálne angažovaná poézia (Vladimír Majakovskij/ Jiří Wolker/	**Žiak:** - chápe hĺbkové členenie umeleckého diela v prečítanom diele s jednoznačným autorským posolstvom, - dokáže sám identifikovať významovú	○ výklad, skupinová práca, hlasné čítanie, umelecký prednes,	naturalizmus, socialistický realizmus, naturizmus; príbeh, autorská štylizácia reality, kompozícia lit. diela (vonkajšia, vnútorná),

Laco Novomeský) Socialistický realizmus – charakteristika Peter Jilemnický (analýza diela **O dvoch bratoch...)**	rovinu, vysvetliť jej prepojenie s dejovou rovinou a autorskou koncepciou postáv, - dokáže odlíšiť pásmo rozprávača a pásmo postáv a sémanticky, gramaticky a pravopisne ich vymedziť, - chápe funkciu rozprávača, dokáže určiť typ rozprávača v známom aj neznámom diele, - chápe funkciu postavy, dokáže určiť typ postavy v epickom diele - konflikt pozitívnych a negatívnych síl v lit. diele vníma síce aj v duchu autorovho podania, ale zároveň dokáže prekonať sugestibilitu textu a pokúša sa zaujať aj stanovisko odvodené z vlastných hodnôt	dramatizácia textu, analýza a interpretácia literárnych textov o ústne skúšanie	kompozičné postupy - chronologický, retrospektívny, členenie epického textu: pásmo rozprávača –vševediaci, priamy; pásmo postáv – vnútorný monológ; HĺbkovéČlenenie lit. diela – dejový plán lit. diela, významový plán lit. diela – pointa, motív, téma
Experimentálna próza (3 hodiny) Pojem nespoľahlivého rozprávača (Agatha Christie, Anthony Burgess)	**Žiak má:** - vie identifikovať funkciu zápletky a rozuzlenia, - vie charakterizovať vnútorný profil detektívov a ich individuálne stvárnenie vo vývine, - dokáže analyzovať detektívny román po kompozičnej, obsahovej a ideovej stránke, - chápe funkciu postavy detektíva a dokáže určiť typ postavy v epickom diele. -dokáže uvážiť zložité etické súvislosti príbehu, nazerať naň ako na súbor hraničných životných situácií. Pri ich hodnotení sa dokáže vyhnúť tak lacnému moralizovaniu, ako aj povrchnej ľahostajnosti. - dokáže svoj hodnotový systém konfrontovať s hodnotami a významami obsiahnutými v texte a zaujať k nim kritické alebo sebakritické stanovisko - dokáže pochopiť dielo na základe všestrannej analýzy (kompozičnej, štylistickej, obsahovej, druhovej a žánrovej), identifikovať rovinu deja a rovinu významu a ich vzájomnú spojitosť	o výklad, skupinová práca, pojmové mapovanie, prezentácie žiakov, analýza a interpretácia textov o ústne skúšanie o didaktický test	detektívny román, spoločenský román, hlavná postava – detektív, retrospektívny kompozičný postup; analýza, dedukcia, komparácia;, nespoľahlivý, rozprávač, analýza textov, interpretácia románu; lexikálna rovina –slangové slová

4. ročník

Jazyk a sloh

Obsahový štandard **Názov tematického celku** **Názvy tém**	**Výkonový štandard**	**Metódy a formy,** **formy preverovania**	**Prierezové témy** ***Medzipredmetové vzťahy***

Ústna a verejná komunikácia, rečnícky štýl (16 hodín) - Rečnícky štýl a jeho znaky 1 - Výrazové prostriedky rečníckeho štýlu 1 - Neverbálne výrazové prostriedky 1 - Vývoj rečníckeho štýlu 1 - Fázy tvorenia prejavu 1 - Agitačné žánre 1 - Náučné žánre 1 - Príležitostné žánre 1 - Chyby v rečníckom prejave 1 - Štylistické a prednesové cvičenia 5 - **Kontrolná slohová práca 2**	**Žiak má:** • identifikovať v texte znaky rečníckeho štýlu, • vysvetliť pôsobenie jednotlivých štýlotvorných činiteľov pri tvorbe jazykových prejavov a zohľadňuje ich vo vlastných jazykových prejavoch • prispôsobiť svoj prejav komunikačnej situácii – stratégiu, charakter a tón komunikácie, • ovládať a vo vlastných jazykových prejavoch dodržiavať aktuálnu jazykovú normu a zároveň je schopný zvoliť vhodné štylistické prostriedky v každej komunikačnej situácii aj vtedy, ak by tým porušil jazykovú normu**,** • využívať pri ústnej prezentácii jazykového prejavu vhodné mimojazykové prostriedky, ktorými umocňuje jeho celkové vyznenie, • -vysvetliť typické znaky príležitostných, náučných a agitačných prejavov, dokáže tieto žánre samostatne vytvoriť a prezentovať	○ výklad, ○ skupinová práca, ○ diskusia, ○ pojmové mapovanie ○ štylistické cvičenia , ○ analýza textov ○ školská slohová práca ○ písomné skúšanie test	osobnostný a sociálny rozvoj – tvorba rečníckeho prejavu pre rôzne príležitosti, zvládnutie vystúpenia s pripraveným prejavom pred triedou - všetky vyučovacie predmety
Všeobecné poznatky o jazyku (7 hodín) - Jazyk a písmo 1 - Jazyk a reč 1 - Vznik jazyka 1 - Vývin jazyka 2 - Pôvod a vývin slovanských jazykov 2	**Žiak má:** • identifikovať všetky informácie uvedené v texte explicitne, • identifikovať kľúčové slová textu, • zaradiť európske jazyky do skupín • vysvetliť pôvod a vývin slovanských jazykov • identifikovať niektoré zo slovanských jazykov	○ výklad, skupinová práca, ○ pojmové mapovanie, ○ práca s textami, analýza textov a ich korektúra, spracovanie textu, ○ skúšanie, test	osobnostný a sociálny rozvoj – pochopenie prepojenia medzi jazykom a sociálnym svetom, uvedomenie si vlastnej kultúrnej identity multikultúrna výchova
Vznik a vývin slovenského jazyka (5 hodín) - Predspisovné obdobie 1 - Spisovné obdobie A. Bernolák 1 - Spisovné obdobie Ľ. Štúr 2 - Spisovný jazyk 1	**Žiak má** • porovnať texty z rôznych historických období, • porovnať Bernolákovu a Štúrovu spisovnú slovenčinu, • porovnať pravopisné normy, ovláda platnú normu, • samostatne riešiť úlohy	○ výklad, skupinová práca, ○ diskusia, ○ pojmové mapovanie, ○ analýza textov ○ ústne skúšanie	osobnostný a sociálny rozvoj – rozvíjanie sebareflexie a uvedomovanie si koreňov vlastnej kultúrnej identity
Národný jazyk a jeho formy, jazyková kultúra (	**Žiak má** • vysvetliť rozdiel medzi	○ výklad	osobnostný a sociálny rozvoj –

10 hodín) - Formy národného jazyka 2 - Spisovná forma národného jazyka 2 - Štandardná a subštandardná forma 2 - Nárečová forma národného jazyka 1 - Národný jazyk a jazyková kultúra 2 - Zásady spoločenskej komunikácie 1	národným, cieľovým, cudzím, úradným a štátnym jazykom, • poznať a pri tvorbe vlastných jazykových prejavov aktívne využívať platné jazykové kodifikačné príručky, • vyhýbať sa vedome vo svojej jazykovej praxi devalvujúcej komunikácii • posúdiť z hľadiska jazykovej správnosti a spoločenského tónu vyjadrenie partnerov v danej komunikácii, • pochopiť jazyk ako dôležitý znak národnej a individuálnej kultúry, • zhodnotiť text z hľadiska jazykovej kultúry	o skupinová práca, diskusia, o pojmové mapovanie, o analýza textov a ich korektúra, spracovanie textu	rozvíjanie sebareflexie a uvedomovanie si koreňov vlastnej kultúrnej identity Náuka o spoločnosti – tvorba žiadostí, dotazníkov a pod.
Opakovanie a príprava na písomnú časť maturitnej skúšky (9 hodín) - Opakovanie a upevňovanie učiva 1.-4. ročníka: - Fonetika, fonológia 1 - Morfológia 3 - Syntax 2 - Štylistika 3	**Žiak má** • charakterizovať jednotlivé jazykovedné disciplíny a pohotovo uplatniť nadobudnuté vedomosti	o práca v skupine, o individuálna práca; o didaktický test, o ústne skúšanie	osobnostný a sociálny rozvoj
Opakovanie a príprava na maturitnú skúšku (13 hodín) - Opakovanie a upevňovanie učiva 1.- 4. ročníka: - Maturitné témy - jazyk	**Žiak má** • charakterizovať jednotlivé jazykovedné disciplíny a pohotovo uplatniť nadobudnuté vedomosti	o práca v skupine, o individuálna práca; o didaktický test, o ústne skúšanie	osobnostný a sociálny rozvoj

Literárna a dramatická výchova

Obsahový štandard **Názov tematického celku** **Číslo témy, názov témy**	**Výkonový štandard**	**Metódy a formy,** **formy preverovania**	**Prierezové témy** ***Medzipredmetové vzťahy***
Vývin literárnych smerov po druhej svetovej vojne (19 hodín) - Pokračovanie v tradíciách realizmu 5 - Literatúra socialistického realizmu 5 - Snaha o zachovanie autorskej identity 9	**Žiak má:** • charakterizovať a chronologicky usporiadať literárnohistorické obdobia a smery, do ich rámca zaradiť vybraných autorov na základe relevantných znakov diel • vysvetliť v akomkoľvek diele stvárnenie postavy z hľadiska autorovej koncepcie a významového zamerania diela, • určiť štylisticko-lexikálnou analýzou prvky, ktoré sú v prehovoroch postáv nositeľom myšlienkového posolstva a estetickej	o výklad, problémové úlohy, práca v skupine, čítanie, analýza textov a ich interpretácia, diskusia, umelecký prednes textov o ústne skúšanie – individuálne a frontálne	osobnostný a sociálny rozvoj – prezentovať svoje argumenty a poznatky získané štúdiom, vedieť ich spracovať a zaradiť do svojho

	pôsobivosti diela • dokázať hodnoty a významy obsiahnuté v diele posúdiť v sociálno-kultúrnom a literárnohistorickom kontexte doby, v ktorej dielo vzniklo, ako aj s ohľadom na premeny tohto kontextu uskutočnené počas „života“ diela až po žiakovu súčasnosť	○ didaktický test	systému vedomostí a hodnôt dejepis, občianska náuka, dejiny umenia
Štruktúra literárneho diela **(2 hodiny)** - Vnútorná kompozícia literárneho diela 1 - Vonkajšia kompozícia literárneho diela 1	**Žiak má:** • poznať vnútornú a vonkajšiu kompozíciu jednotlivých diel, základné pojmy • vedieť v známom aj neznámom epickom a dramatickom diele identifikovať všetky časti klasickej vnútornej kompozície	○ práca v skupine, individuáln a práca výklad, diskusia, analýza textu a interpretá cia ○ ústne skúšanie ○ didaktický test	Osobnostný a sociálny rozvoj
Nové smery vo svetovej literatúre po r. 1945 (15 hodín) - Literárny existencializmus 4 - Nový román 1 - Absurdná dráma 2 - Revolta ako prejav spoločenskej angažovanosti 4 - Magický realizmus 2 - Fantastická literatúra 2	**Žiak má:** • dokázať svoj hodnotový systém konfrontovať s hodnotami a významami obsiahnutými v texte a zaujať k nim kritické alebo sebakritické stanovisko, • pochopiť dielo na základe všestrannej analýzy (kompozičnej, štylistickej, obsahovej, druhovej a žánrovej), identifikovať rovinu deja a rovinu významu a ich vzájomnú spojitosť, • konfrontovať svoj hodnotový systém s hodnotami a významami obsiahnutými v texte a zaujať k nim kritické alebo sebakritické stanovisko • vysvetliť v akomkoľvek diele stvárnenie postavy z hľadiska autorovej koncepcie a významového zamerania diela • chápať fantastickú literatúru ako kompozičnú aplikáciu ľudovej rozprávky, starovekého eposu alebo stredovekej literatúry a vie to dokumentovať výsledkami analýzy	○ čítanie umeleckýc h textov, ich analýza a interpretá cia, ○ individuáln a práca a skupinov á práca, ○ výklad učiteľa ○ ústne skúšanie ○ didaktický test	Osobnostný a sociálny rozvoj - prezentovať svoje argumenty a poznatky získané štúdiom, vedieť ich spracovať a zaradiť do svojho systému vedomostí a hodnôt Mediálny výchova
Opakovanie a príprava na písomnú časť maturitnej skúšky (7 hodín) - dejiny literatúry 4 - literárna teória 3	**Žiak má:** • charakterizovať a chronologicky usporiadať literárnohistorické obdobia a smery, do ich rámca zaradiť vybraných autorov na základe relevantných znakov diel, • chápať estetický zmysel umenia a umeleckej literatúry, rozumie estetickej poznávacej funkcii umeleckého diela • vedieť uplatniť nadobudnuté poznatky pri práci s akýmkoľvek umeleckým textom	• práca v skupine, • individuáln a práca; • didaktický test, • ústne skúšanie • prezentácia vlastného názoru	osobnostný a sociálny rozvoj

Metrika (2 hodiny) - Rým, rytmus, metrum 1 - Veršové systémy 1	**Žiak má:** • uskutočniť štylistickú, tematickú a kompozičnú analýzu textu a na jej základe určiť druh lyriky, • vyhľadať umelecké jazykové prostriedky • (figúry a trópy) vysvetliť ich uplatnenie v známom aj neznámom diele • Poznať veršové systémy a vedieť ich identifikovať	○ výklad, skupinová práca, analýza a interpretáci a literárnych textov ○ ústne skúšanie	Osobnostný a sociálny rozvoj – analyzovať umelecký text a vedieť svoj názor prezentovať v triede
Postmodernistická literatúra **(4 hodiny)** - postmoderna, vysvetlenie pojmu, práca s textom 1 - postmoderná poézia 1 - postmoderna v slovenskej dráme, M. Lasica- J. Satinský Soirée 2	**Žiak má:** • vysvetliť v postmodernej literatúre princíp neurčitosti v rozprávaní a identifikuje výrazové prostriedky, na ktorých je táto neurčitosť vybudovaná • identifikovať segmenty, ktoré spolu síce obsahovo súvisia, ale v štruktúre textu sú umiestnené bez časovej a logickej súvislosti, • odlíšiť pri hĺbkovom členení textu diela so skrytým významovým plánom od diel, v ktorých absentuje alebo je potlačená dejová rovina, • rozumieť koncepcii bizarných a nadprirodzených postáv či netradičných rozprávačov	○ výklad ○ skupinová práca, ○ pojmové mapovanie, ○ analýza a interpretá cia textov ○ ústne skúšanie ○ didaktický test	Osobnostný a sociálny rozvoj - dokázať sformulovať argumenty v prípade protinázoru, rozpoznať správnosť odlišného stanoviska a prijať ho, Argumentovať svoj prístup k dielam Lasicu a Satinského Dejepis, občianska náuka
Súčasná slovenská literatúra **(3 hodiny)** - Umelecký kontext súčasnej slovenskej literatúry 1 - Tvorba vybraných/zvolených autorov a jej interpretácia 2	**Žiak má** • uskutočniť štylistickú, tematickú a kompozičnú analýzu textu • vyhľadať umelecké jazykové prostriedky (figúry a trópy) a vysvetliť ich uplatnenie v známom aj neznámom diele • prezentovať svoj osobný výklad akéhokoľvek literárneho diela	○ výklad ○ skupinová práca, ○ pojmové mapovanie, ○ analýza a interpretá cia textov ○ ústne skúšanie ○ didaktický test	Osobnostný a sociálny rozvoj - dokázať komunikovať v skupine, aktívne počúvať a prijímať, odovzdávať spätnú väzbu, adekvátne sa vyjadrovať

Opakovanie a príprava na maturitnú skúšku (8 hodín) - Opakovanie a upevňovanie učiva 1.-4.ročníka: - Maturitné témy literatúra	**Žiak má** • chápať estetický zmysel umenia a umeleckej literatúry, rozumie estetickej poznávacej funkcii umeleckého diela • vedieť uplatniť nadobudnuté poznatky pri práci s akýmkoľvek umeleckým textom • charakterizovať a chronologicky usporiadať literárnohistorické obdobia a smery, do ich rámca zaradiť vybraných autorov na základe relevantných znakov diel	○ práca v skupine, ○ individuáln a práca; ○ didaktický test, ○ ústne skúšanie ○ prezentácia vlastného názoru	osobnostný a sociálny rozvoj

Hodnotenie predmetu slovenský jazyk a literatúra

Hodnotenie žiaka je súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu. Má systematický charakter a vychádza z Usmernenia MŠVVaM SR k súhrnnému hodnoteniu žiakov stredných škôl zo dňa 26. júla 2023.

Celkové hodnotenia žiaka zahŕňa nasledovné oblasti:

Hodnotenie a klasifikácia v predmete slovenský jazyk a literatúra musia vo veľkej miere zasahovať žiakovu činnosť vo vyučovacom procese, musia motivovať žiakovu aktivitu. Hodnotí sa obsahová správnosť, využívanie gramatických a štylistických prostriedkov v ústnom aj písomnom prejave. V písomnom prejave sa hodnotí aj pravopisná správnosť. Hodnotenie žiaka sa uskutoční na základe kombinácie ústnych odpovedí a rôznych foriem písomného testovania. Najčastejšie formy skúšania sú :

- Ústna odpoveď
- individuálne aj frontálne skúšanie
- písomné testy
- slohové práce
- eseje
- prednes referátov
- prezentácia individuálnej aj skupinovej práce

Učiteľovo hodnotenie bude doplnené o sebahodnotenie žiaka a hodnotenie spolužiakov. Konečnú klasifikáciu určí učiteľ. Pre predmet sú vypracované kritériá hodnotenia, ktoré vychádzajú z kľúčových kompetencií, z metodického usmernenia a sú súčasťou vnútorného poriadku školy:

- Ústna odpoveď
- Písomné preskúšanie (časť tematického celku alebo celý tematický celok)
- Diktát
- Slohová práca
- Esej
- Seminárna práca
- Skupinový projekt
- Aktivita na hodine

- Mimoškolské aktivity vo vzťahu k predmetu

Kritéria hodnotenia jednotlivých oblastí:

1. Ústna odpoveď (5 - 10 minút)

Váha známky: 1

Výborný – žiak ovláda učivo s porozumením, prezentuje ho samostatne, vie ho tvorivo aplikovať v iných oblastiach, prípustné sú občasné drobné omyly

Chválitebný – žiak ovláda učivo s porozumením, prezentuje ho samostatne, s pomocou ho vie aplikovať v iných oblastiach, v odpovedi sú prítomné viaceré obsahové nepresnosti

Dobrý – žiak rozumie podstate učiva, vie ho prezentovať s pomocou učiteľa (vie zväčša správne odpovedať na otázky), vie s pomocou aplikovať a tvorivo využiť väčšiu časť vedomostí

Dostatočný – žiak má závažné medzery v celistvosti a úplnosti osvojených poznatkov, v riešeniach úloh sa vyskytujú závažné chyby. Vážne nedostatky dokáže s pomocou učiteľa opraviť

Nedostatočný – žiak si neosvojil vedomosti a zručnosti požadované vzdelávacím štandardom, má závažné medzery. Pri riešení úloh sa vyskytujú závažné chyby, žiak ich nedokáže opraviť ani s pomocou učiteľa

2. Písomné preskúšanie (časť tematického celku - 20-25 minút; celý tematický celok – 45 minút)

Váha známok: časť tematického celku – 1, celý tematický celok - 2

Hodnotenie prebieha podľa percentuálnej stupnice vypočítanej z celkového počtu bodov.

100 % - 90 % = stupeň hodnotenia 1 - výborný
89 % - 75 % = stupeň hodnotenia 2 - chválitebný
74 % - 55 % = stupeň hodnotenia 3 - dobrý
54 % - 40 % = stupeň hodnotenia 4 - dostatočný
39 % - 0 % = stupeň hodnotenia 5 - nedostatočný

3. Diktát

Váha známok: 1

Hodnotenie prebieha podľa nasledovnej stupnice:

0 – 1 chyba – výborný
2 – 3 chyby – chválitebný
4 – 7 chyby – dobrý
8 – 9 chýb – dostatočný
10 a viac chýb – nedostatočný

4. Slohová práca

Váha známok: 2

Slohové práce budú hodnotené podľa nasledovnej bodovacej schémy:

Vonkajšia forma - 0 – 4 body
Obsah – 0 – 4 body
Kompozícia – 0 – 4 body
Jazyk – 0 – 4 body
Pravopis – 0 – 4 body
Štýl – 0 – 4 body
Celkový dojem – 0 – 4 body

Hodnotenie:

28 – 25 – výborný
24 – 21 – chválitebný
20 – 16 – dobrý
15 – 11 – dostatočný
10 – 0 – nedostatočný

5. Esej

Váha známok: 2

Esej bude hodnotená v troch nasledovných kategóriách:

Obsah (analýza a interpretácia textu, originalita) – 0 – 10 bodov
Kompozícia a štýl (dodržanie žánru eseje, logika jednotlivých kompozičných častí, odborné termíny, subjektívnosť vyjadrovania, správne citovanie) – 0 – 10 bodov
Pravopis a úprava (pravopisná správnosť, dodržanie rozsahu, členenie textu na odseky, zarovnanie okrajov, celková úprava textu) – 0 -10 bodov

Hodnotenie:

30 – 27 bodov - stupeň hodnotenia 1 - výborný
26 – 22 bodov - stupeň hodnotenia 2 - chválitebný
22 – 17 bodov - stupeň hodnotenia 3 - dobrý
15 – 11 bodov - stupeň hodnotenia 4 - dostatočný
10 – 0 bodov/ neodovzdanie eseje – stupeň hodnotenia 5 - nedostatočný
V prípade odovzdania eseje po stanovenom termíne sa známka znižuje o jeden celý stupeň.

6. Seminárna práca

Váha známok: 2

Seminárna práca bude hodnotená podľa schémy uvedenej pri slohových prácach.

7. Skupinový projekt

Váha známok: 2

Jednotlivé časti projektu budú podľa kritérií vyučujúceho obodované celkovým počtom 30 bodov.

Celkové hodnotenie projektu:
30 – 27 bodov - stupeň hodnotenia 1 - výborný
26 – 22 bodov - stupeň hodnotenia 2 - chválitebný
22 – 17 bodov - stupeň hodnotenia 3 - dobrý
15 – 11 bodov - stupeň hodnotenia 4 - dostatočný
10 – 0 bodov/ nedostavenie sa na referát v danom termíne bez udania dôvodu - stupeň hodnotenia 5 - nedostatočný

8. Aktivita na hodine

Váha známky: 1 alebo 0,5

Hodnotenie prebieha získavaním známok na hodinách za samostatnú alebo skupinovú prácu. Známka je udelená po splnení kritérií, zadaných vyučujúcim na konkrétnej vyučovacej hodine.

9. Mimoškolské aktivity vo vzťahu k predmetu

Hodnotenie zahŕňa vypracúvanie dobrovoľných domácich úloh (váha známky 1), účasť v recitačných a literárnych súťažiach (váha známky 2), dobrovoľné eseje z literatúry mimo rozsahu povinnej lektúry (váha známky 2).